

The Journal of Educational Reflections ISSN: 2587-0068	Vol 3, Issue: 1 , Year: 2019 http://dergipark.gov.tr/eduref	Article history Received: March 13, 2019 Received in revised form: March 18, 2019 Accepted: March 20, 2019 Available online: March 25, 2019
--	---	--

Teachers' Views on the Effect of Preschool Education on Success in Primary Education¹

Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri¹

Ebru DÜNDAR KIRIK² / <http://orcid.org/0000-0002-4697-5618>

İbrahim Yaşar KAZU³ / <http://orcid.org/0000-0002-1039-0482>

Özet	Abstract
<p>Bu araştırma, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden random yoluyla seçilen sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde olup, sonuç için gerekli verilerin toplanması amacıyla, sınıf öğretmenlerine uygulanmak üzere araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgilerden, beşli likert tipi 39 maddeden oluşmaktadır. Anket için bir ön uygulama yapılmıştır. Gerekli geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ardından çıkarılması uygun görülen iki madde çıkarılmıştır. Kişisel bilgiler, likert tipinde hazırlanmış 37 madden oluşan anket formu Diyarbakır il merkezinde görev yapan tesadüfi olarak seçilen 400 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Ancak anketlerden 318'i geri dönmüş ve değerlendirmeye uygun olmayan anketler çıkarıldıktan sonra 310 anket değerlendirilerek veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS for Windows paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma için yapılan analizler sonucunda; sınıf öğretmenlerinin genel olarak okul öncesi eğitim hakkında pozitif düşüncelere sahip oldukları, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki olumlu etkilerine katıldıkları görülmüştür. Öğretmenler okul öncesi eğitimden geçerek sınıflarına gelen öğrencilerle okul öncesi eğitim almayan öğrenciler arasında gerek sosyal açıdan gerekse öğrenme yaşantılarına katılım ve başarı açısından kolaylıkla gözlemlenebilir farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir.</p> <p>Araştırmanın sonucunda okul öncesi eğitimin çocukların sosyal, fiziksel, bilişsel, ahlaki ve dil gelişimlerine olumlu yönde etkileri olmakla birlikte akademik başarılarını da olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılabılır. Bunun yanı sıra öğretmenler okul öncesi eğitime gereken önem ve katılımın henüz yeteri kadar sağlanmadığını belirtmişler ve hem velilerin ve eğitimcilerin hem de yetkili kişilerin okul öncesi eğitime katılımının en üst düzeye ulaştırılabilmesi için gereken çalışmaların yapılması şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, İlköğretim Başarısı, Öğretmen.</p>	<p>This research is made for determining the effects of pre-school education on the success in primary school. The population of the research consists of classroom teachers working in the city center of Diyarbakır in 2010-2011 educational year. The sample of the research consists of randomly-chosen the classroom teachers working in the city center of Diyarbakır. The research is a descriptive survey model. The questionnaire, which has personal information, thirty-nine items at the type of 5-likert was prepared by the researcher to collect the necessary data. A pre-application was made for the questionnaire and after the necessary validity and reliability studies, two items which were found" omit table" were omitted. The questionnaire form was applied to four hundred classroom teachers which are randomly-selected from the classroom teachers working in the city center of Diyarbakır. However, three hundred of them have come back and the data were collected by evaluating three hundred ten questionnaires after omitting the questionnaires which are not suitable for evaluation. The data which were obtained were analyzed statistically by the "SPSS for Windows" computer programme. When the results are examined, it has been seen that the classroom teachers have the positive ideas about the pre-school education and agree with the effects of the pre-school education on the success in primary school. The teachers point out that there can be easily seen differences between the ones who have experienced the pre-school education and the ones who don't get the education as social aspect as the success and the attribution to the experiences of learning.</p> <p>As a result of the research, it can be reached that pre-school education affects the children's social, physical, cognitive, ethical and language development in addition to academic success positively. Besides, the teachers clarify that the necessary importance and participation haven't been supplied yet and they suggest that necessary studies should be made to maximize the participation of both parents, educationalists, and authorized people.</p> <p>Key Words: Pre-school Education, Primary School Success, Teacher.</p>

¹ Bu çalışma, Ebru DÜNDAR KIRIK tarafından Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU danışmanlığında yürütülen "Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Diyarbakır İli Örneği)" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

²T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul /Ataşehir/ Çağrıbey İlkokulu. ebrudundar1985@hotmail.com

³Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, iykazu@firat.edu.tr

Extended Summary

When the definitions made about pre-school education are inspected, it is understood that it is a process that aims to provide 0-72 month aged kids with rich stimulant that is in accordance with their level of development and individual features, that supports their physical, mental, emotional and social progress, and in essence, it aims to raise qualified individuals who are useful to themselves and to the society by means of providing them with the utmost development opportunities in all areas of development.

Ever since a baby is born, family is the very first setting that they meet, interact with, and obtain their experiences from. In this setting, they get to know their mom, dad, and if present, the other members of the family, comprehend the objects around them, and lay the foundation of their development. After a while, the life that is spent in this setting is extended to settings outside the family, thus resulting in richer experiences and acquisitions. In order for the child to develop a healthy personality, his physical and psychosocial needs must be met in the right time and place. Since needs of the kids of this period is directly related to their development, their needs must be met accordingly, thus preventing them from acquiring negative emotions and habits as much as possible. The child's forming a proper personality is directly proportional to the experiences they have in pre-school period. That is, the more the experiences of this period are positive, the more likely will the child be useful to themselves and to the society.

The purpose of this research is to determine the effects of pre-school education on primary school education based on primary school teachers' opinions. The aim is to evaluate the accomplishments of the students who attended pre-school and those who did not.

This research is a work which was conducted through scanning model to test if the effects of pre-school education on primary school accomplishments through the opinions (various independent variables) of teachers. Because this research wants to reveal the effects of pre-school education on primary school education, field research method is employed by using questionnaire. The survey questions consist of 3 parts. The first part is for personal information. The second part is prepared in 5 point Likert scale about the knowledge, skills and behavioral differences between the students who attended to pre-school education and those who did not. The third part is for teachers' opinions to further understand the contribution of pre-school education on primary school.

Since the pre-school education comes before primary school, the gains of pre-school education are understood in primary school and the said gains can be easily observed by teachers. The following results are obtained from the research which included randomly selected 310 form teachers who are working in primary schools in the city center of Diyarbakir: (1) the students who had pre-school education is better at adapting to the rules of the school in comparison with those who did not, (2) the students who had pre-school education are able to express themselves more comfortably, (3) the students who had pre-school education are able to use their body language better thanks to their learning experiences and acting activities, (4) the students who had pre-school education are better at understanding what they hear compared to those who did not, (5) the students who had pre-school education are better at picturing their thoughts and emotions, (6), the students who had pre-school education are more successful at physical activities, and (7) the students who had pre-school education are better at making friends compared to those who did not attend to pre-school education.

Giriş

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş arası çocukların gelişimlerini sağlamaya yönelik sistemli, organize ve planlı her türlü eğitim etkinliklerinin genelini kapsayan bir kavramdır (Ural ve Ramazan, 2007). Bireyin gelişimi için son derece önemli etkiye sahip olan okul öncesi dönemde verilen eğitim de bireyin yaşamının o anki ve gelecekteki bölümü için büyük öneme sahiptir. Okul öncesi dönem 0-6 yaş arası olarak kabul edildiğine göre bu dönemi doğumdan ilköğretimin başlangıcına kadarki dönem olarak adlandırmak mümkündür ve bu nedenle okul öncesi eğitimin hem bireyin bu süreçteki gelişim özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun hem de onu ilköğretime hazırlayıcı temel bilgi, beceri ve davranışları kazandırmayı amaçladığı söylenebilir. Okul öncesi dönem, insan hayatının temellerinin atıldığı ve gelişim alanlarının kritik devrelerinin şekillendiği dönemdir (Akyüz, 1996; Başal, 1998; Yavuzer, 2003). Gelişim alanlarının kritik evreleri bu döneme rastladığından bu süreçte kazanılamayan davranışlar daha sonra ya yeterince kazanılamamakta ya da çok zor olmaktadır. Bu yüzden ki bu dönemde edinilecek kazanımlar tesadüfi yaşantılara bırakılmamalıdır. Okul öncesi eğitim; doğumdan, zorunlu eğitim yaşına kadar, çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitimidir (Bayhan ve Artan; 2004). MEB(1998) tarafından yapılan tanımdan da açıkça anlaşılacağı üzere çocukların sağlıklı gelişimlerinin ve kişilik oluşturmalarının amaçlandığı görülmektedir.

“Okul öncesi eğitim insan hayatının en duyarlı dönemidir. Çocuk bu dönemde çevresindeki olaylardan kısa sürede etkilenir” (Yeşil, 2008; Özbek, 2003). Çevredeki alıcılara bu denli duyarlı olduğu böyle bir dönemde kazandırılacak yaşantılar çocuğun tüm gelişim alanlarının temel becerileri açısından oldukça önemlidir. Çünkü bu dönemde çocuk, kişiliğinin temellerini inşa etmektedir ve bir alandaki eksik veya olumsuz deneyim, tüm yaşamı boyunca karşısına çıkabilmektedir. Okul öncesi dönem çocuğunun etkileşimde bulunduğu çevre,

yaşamın ilk yıllarında sadece aile ortamı iken sonraki yıllarda aile ortamının yanı sıra oyun alanları ve okul öncesi eğitim kurumları ile daha da zenginleşmektedir. Böylece çocuk çok daha fazla obje ve deneyimler ile etkileşimde bulunmaktadır. Bu nedendir ki, bu dönemde çocuğa mümkün olan en üst düzeyde gelişim alanlarının temel becerilerinin kazandırılmasını sağlayacak etkinlikler ve yaşantılar sunulmalıdır. Bu da ancak okul öncesi eğitim ile mümkündür (Başar, 1998; Bilir, Arı, Güven ve Üstün 1998; Çelik ve Daşcan, 2008).

Ne yazık ki ülkemizde geçmiş yıllara kadar, bilhassa 25 Ekim 1925 ve 29 Ocak 1930 tarihlerinde çıkarılan kararlarda bütçe imkânlarının anaokulundan ilkokula kaydırılacağı bildirilmesi ve bu yüzden anaokullarının kapatılması neticesinde 1961-1962 eğitim-öğretim yılına kadar, okul öncesi eğitime gerektiği kadar önem verilememiştir. Bu nedenle gerekli katılım sağlanamamıştır. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalar okul öncesi eğitimin önemini ortaya çıkarmış ve yapılan çalışmalarla bu dönem eğitiminin de sanılanın aksine oldukça gerekli olduğunu gözler önüne sermiştir. Böylece okul öncesi eğitim uygulamaları ülkemizde yaygınlaştırılmış ve birçok ülkenin önüne geçilmiştir. Okul öncesi eğitim bireyin yaşamının tüm bölümleri için son derece etkili ve önemlidir. Bu durum okul öncesi eğitim alan ve almayan bireylerin ölçülmek istenen davranışları karşılaştırıldığında da ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerinin ve öneminin saptanmasına, bu konuda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine gerek duyulmuştur (Poyraz ve Dere, 2003).

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim gören öğrenciler ile görmeyenlerin ilköğretimdeki başarılarının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin saptanması, buna paralel olarak mevcut durumun da ortaya koyulması ile elde edilecek sonuçların okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarısının artmasına katkı sağlaması açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerine etkisinin incelenmesi ve mevcut durumun ortaya koyulması yoluyla sorunların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemler hususunda da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen bu bulguların, konuyla ilgili problemlerin çözümü için gerekli çalışmaların yapılması konusunda yol gösterici ve fikir verici olacağı da düşünülmektedir (Büyükekiz, 2008).

Araştırmanın genel amacı, okul öncesi eğitim gören öğrencilerle okul öncesi eğitim görmeyenlerin ilköğretimdeki başarılarının değerlendirilmesi amacıyla öğretmen görüşleri doğrultusunda okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden yola çıkarak okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden de yola çıkarak okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri arasında;
  - a) Cinsiyet
  - b) Öğrenim durumu
  - c) Mezun olunan eğitim kurumu
  - d) Mesleki kıdem değişkenleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma; okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerine ilişkin öğretmenlerinin görüşlerine (çeşitli bağımsız değişkenlere) göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek üzere hazırlanan tarama modelinde bir çalışmadır. Bu araştırmada, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerinin ortaya konması istendiği için tarama yöntemi kullanarak alan araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada öğretmen görüşlerini almak için anket kullanılmıştır. Anket soruları iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, kişisel bilgilere, ikinci bölümde okul öncesi eğitimin, bu eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki bilgi, beceri ve davranış özelliklerine ilişkin beşli likert tipinde hazırlanmıştır.

Araştırmanın evrenini 2010–2011 eğitim-öğretim yılı Diyarbakır ilinde birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrenin büyüklüğü nedeni ile örneklem seçilme yoluna gidilmiş ve "Random Örnekleme Yöntemi" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Diyarbakır il merkezinde bulunan 30 ilköğretim okulunda görev yapan 400 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Diyarbakır ili Millî Eğitim Müdürlüğünden araştırmaya ait anket formunun uygulanması için gerekli izinler alınmıştır. Bu izin doğrultusunda anket formu, il merkezindeki 30 ilköğretim okulunu içeren örnekleme uygulanmıştır. Uygulanan anket formlarının bir kısmından geri dönüş sağlanamazken, bir kısmı da eksik veya hatalı doldurulduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak 310 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 1. Öğretmenlerin Kişisel bilgilerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet	n	%	Öğrenim Düzeyi	n	%
Kadın	143	46,1	Ön Lisans	24	7,7
Erkek	167	53,9	Lisans	266	85,8
			Lisansüstü	20	6,5
Kıdem	n	%	Mezun Olduğu Eğitim Kurumu	n	%
0-5	31	10,0	Öğretmen Okulu	12	3,9
6-10	51	16,5	Eğitim Enstitüsü	22	7,1
11-15	104	33,5	Eğitim Fakültesi	221	71,3
16-20	69	22,3	Diğer	55	17,7
21 yıl ve üstü	55	17,7			
Toplam	310	100,0		310	100,0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılanların yaklaşık %46'sı kadın, %54'ü ise erkek öğretmenler olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkeni göz önüne alındığında erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla olduğu ancak katılımcıların oranları arasında çok büyük bir fark olmadığı görülmektedir. Öğrenim durumlarına göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin 24'ünün (%7,7) ön lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu, 266'sının (%85,8) lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu, 20'sinin (%6,5) yüksek lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu görülmüştür. Öğrenim durumu değişkeni göz önüne alındığında katılımcıların %85,8 gibi büyük bir çoğunluğunun lisans düzeyinde bir eğitim kurumu mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların mezun olduğu eğitim kurumlarına göre dağılımlarına göre, 12'sinin (%3,9) öğretmen okulu mezunu, 22'sinin (%7,1) eğitim enstitüsü mezunu, 227'sinin (%73,3) eğitim fakültesi mezunu, 55'inin (%17,7) diğer eğitim kurumları (Fen-Edebiyat Fakültesi, Veterinerlik Fakültesi, Mühendislik Fakültesi v.b.) mezunu öğretmenler olduğu görülmüştür. Katılımcıların mezun oldukları eğitim kurumu değişkeni göz önüne alındığında % 71,3 gibi büyük bir çoğunluğunun eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Mesleki kıdem bakımından katılımcıların %10'nun 0-5 yıl, %16,5'inin 6-10 yıl, %33,5'inin 11-15 yıl, %22,3'ünün 16-20 yıl ve %17,7'sinin 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmüştür. Katılımcıların mesleki kıdemleri göz önüne alındığında 11-15 yıllık öğretmenlerin % 33,5'lik oranla çoğunluğu oluştururken, 0-5 yıllık öğretmenlerin %10'luk oranla azınlık oldukları görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak; okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerini belirlemek amacıyla, taslak olarak oluşturulan anket formu, öncelikle alanyazın taraması, ilköğretim ders kitaplarındaki temel kazanımlar ve benzer ölçeklerin incelenmesi sonucunda 39 madde belirlenmiştir. Oluşturulan bu anket taslağı için ilköğretim birinci kademede görev yapan sınıf öğretmenleri ve ilgili uzmanlardan görüş alınmıştır. Öğretmen ve uzman görüşlerinden de yola çıkılarak kişisel bilgilerden, beşli likert tipinde hazırlanmış 39 maddeden ve son olarak da açık uçlu bir sorudan oluşan anket 81 öğretmene uygulanmış ve ön uygulama sonucu olarak veriler işleme alınmıştır. Verilerin faktör analizi yapılmıştır. Anket faktör yapılarını incelemek amacıyla uygulanan dönüştürülmüş temel bileşenler analizi sonuçları KMO ve Bartlett testleriyle bulunmuştur. Anket çalışması üzerine yapılan analizde KMO değeri 0,896 bulunmuştur. Bartlett testi ise anlamlı çıkmıştır ($p=0,000<0,05$). KMO değerinin 0,60 tan yüksek olması ve Bartlett testinin anlamlı olması sonucu faktör analizi yapmaya uygun olduğuna karar verilmiştir. İki sorunun ikinci ve üçüncü faktörlerde yakın yük değerlerine sahip olması sonucu bu iki sorunun anket grubundan çıkarılması önerilmiş ve kalan 37 soruyla aynı analizler tekrar yapılmıştır. 37 soruyla gerçekleştirilen faktör analizi sonucuna göre: Cronbach-alfa güvenilirlik katsayısı 0,615; KMO değeri 0,684 ve Bartlett anlam düzeyi $p=0,000$ yani anlamlı bulunmuştur. Belirlenen iki sorunun test grubundan çıkarılması güvenilirlik katsayısı üzerinde önemli bir değişiklik yaratmamış olmasına rağmen KMO değerinde büyük olmamakla beraber artış gözlenmiştir. (0,615 iken 0,684 olmuştur).

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılmasıyla son şeklini alan anket, dört bölümden oluşmaktadır. Ankette, öğretmenlerin kişisel bilgilerini içeren (cinsiyet, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu, mesleki kıdem) içeren maddeler, ikinci bölümde okul öncesi eğitimin bu eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki bilgi, beceri, davranış ve tutum farklarından yola çıkılarak ilköğretimdeki başarıya katkılarına yönelik görüşlerini içeren "tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum" şeklinde beşli likert tipinde 37 madde ve üçüncü bölümde ise sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin görüş ve önerilerini tespit etmek için hazırlanmış açık uçlu bir soru olmak üzere toplam 44 madde yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına girilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı yardımı ile istatistiki işlemlere tabi tutulmuş ve tablo haline getirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde; bağımsız değişkenler için, frekans (N), yüzde (%), ortalama (X), standart sapma (SS) değerleri ortaya konmuştur. Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için bulgular bölümünde tablolar oluşturulmuş, tartışma bölümünde de bu bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili (cinsiyet, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu, kıdem) istatistiksel analizler için yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgileri ve okulöncesi eğitimin ilköğretimdeki etkilerine ilişkin mevcut durumu (öğretmen görüşleri doğrultusunda) içeren maddelerin kategorilerine ilişkin dağılımlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için cinsiyet değişkenine "t testi", öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu ve kıdem değişkenlerine ise F Testi (ANOVA) uygulanmıştır. Anlamlı fark 0.05 düzeyinde kabul edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerine ilişkin görüş ve analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Öğretmenlerin anketteki maddelere verdikleri cevaplar için gerekli istatistiksel analizler yapılmış ve anketteki her madde öğretmenlerin kişisel bilgilerini içeren dört değişkene (cinsiyet, mezun olunan kurum, öğrenim durumu, kıdem) göre ele alınarak tablolaştırılmıştır.

Tablo 2. Öğretmenlerin İlköğretime ve Okul Kurallarına Uyum Sağlama Etkisine Yönelik Görüşleri

Değişkenler	f	$\bar{x}$	SS	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,45	0,757	-0,732	0,465
Erkek	167	4,55	1,492		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,17	0,816	2,022	0,134
Lisans	266	4,51	0,788		
Lisansüstü	20	4,90	3,740		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,08	1,311	2,541	0,056
Eğitim Enstitüsü	22	4,59	1,652		
Eğitim Fakültesi	221	4,61	1,245		
Diğer	55	4,16	0,660		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,68	0,475	1,450	0,217
6-10	51	4,41	0,726		
11-15	104	4,69	1,690		
16-20	59	4,39	1,101		
21 yıl ve üstü	55	4,29	0,786		

$p < 0,05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre ilköğretime ve okul kurallarına uyum sağlama etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t = -0.732$, $p = 0.465$). Öğrenim durumu değişkenine göre ön lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x} = 4.17$), lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x} = 4.51$) ve yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x} = 4.90$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($F = 2.022$, $p = 0.134$). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu görüşe katılırken yüksek lisans mezunu öğretmenler diğerlerine göre daha fazla katılmışlardır. Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre gruplar arasında

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

anlamli fark bulunmamıştır ($F=2.541$, $p=0.056$). Bununla birlikte eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması grup içinde en yüksek iken öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin cevapları en düşük aritmetik ortalamaya sahiptir. Bunun nedeni olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin öğretmen okulu mezunlarına göre daha çağdaş eğitim anlayışına sahip olmaları gösterilebilir. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında ise gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($F=1.450$, $p=0.217$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin en düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu durum gruptaki öğretmenler içinde daha eski ve geleneksel eğitim anlayışından gelmeleri ile açıklanabilir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğrencilerin Kendini Rahat ifade Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,36	0,754	0,243	0,808
Erkek	167	4,34	0,789		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,17	0,637	3,078	0,047
Lisans	266	4,39	0,750		
Lisansüstü	20	4,00	1,076		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,25	1,138	1,438	0,232
Eğitim Enstitüsü	22	4,32	0,894		
Eğitim Fakültesi	221	4,40	0,760		
Diğer	55	4,16	0,660		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,55	0,568	1,605	0,173
6-10	51	4,31	0,812		
11-15	104	4,39	0,818		
16-20	69	4,36	0,685		
21 yıl ve üstü	55	4,15	0,826		

$p<0,05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kendini rahat ifade etme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.243$, $p=0.808$). Gerek erkek gerekse kadın öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre kendilerini daha rahat ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında da erkek öğretmenlerin ortalamaları ile kadın öğretmenlerin ortalamaları arasında çok büyük bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Öğrenim durumu değişkenine göre gerekli analizler yapıldığında gruplar arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($F=3.078$, $p=0.047$). LCD testi sonucunda farkın nedeninin lisans ve yüksek lisans öğrenim durumuna sahip öğretmenler arasında ve lisans mezunu öğretmenlerin lehine olduğu ortaya çıkmıştır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre analiz yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($F=1.408$, $p=0.232$). Ancak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahipken diğer grubunda yer alan öğretmenlerin ise en düşük aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin alana diğerlerine göre alanlarına daha fazla hâkim olmaları ile açıklanabilir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir ($F = 1.605$, $p=0.173$). Ancak 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler diğer mesleki kıdem grubundaki öğretmenlere göre daha düşük ortalamada görüş sunmuşlardır. Bu durum 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin gerek meslekte yeni olduklarından dolayı daha az öğrenciyle karşılaşmış olmaları gerekse son yıllardaki öğrencilerin eski yıllardakilere oranla okul öncesi eğitim alma düzeylerinde olumlu yönde artış olması sebepleriyle açıklanabilir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre dinlediğini anlama becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.384$, $p=0.701$). Kadın ve erkek öğretmenlerin bu maddeye verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarının birbirine çok yakın değerlere sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	3,96	0,926	0,384	0,701
Erkek	167	3,92	0,990		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	3,88	1,035	0,281	0,755
Lisans	266	3,95	0,948		
Lisansüstü	20	3,80	1,056		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	3,75	1,215	0,382	0,766
Eğitim Enstitüsü	22	3,82	1,097		
Eğitim Fakültesi	221	3,97	0,951		
Diğer	55	3,89	0,896		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,10	0,870	1,046	0,384
6-10	51	3,88	1,070		
11-15	104	4,05	0,863		
16-20	59	3,83	1,028		
21 yıl ve üstü	55	3,82	0,983		

p<.0,05

Öğrenim durumu (F=0.281, p=0.755), mezun olunan eğitim kurumu (F=0.382, p=0.766) ve mesleki kıdem (F=1.046, p=0.384) değişkenlerine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bunun yanı sıra mesleki kıdem gruplarına bakıldığında 0-5 yıl ve 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin diğer mesleki kıdem grubundaki öğretmenlere göre daha düşük ortalamalarda görüş belirtmişlerdir. Bu durumun gerekçesi olarak anlama becerisinin bilişsel bir beceri olduğu, zekâ ve bireysel faktörlerle alakalı olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 5. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Fiziksel Etkinlikleri Gerçekleştirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,09	0,786	0,647	0,518
Erkek	167	4,02	1,000		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,08	0,974	1,211	0,299
Lisans	266	4,08	0,887		
Lisansüstü	20	3,75	1,070		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,00	1,279	0,063	0,979
Eğitim Enstitüsü	22	4,09	1,019		
Eğitim Fakültesi	221	4,05	0,883		
Diğer	55	4,09	0,888		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,32	0,599	1,033	0,390
6-10	51	4,06	0,835		
11-15	104	3,95	1,028		
16-20	59	4,09	0,836		
21 yıl ve üstü	55	4,05	0,951		

p<.0,05

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre fiziksel etkinlikleri gerçekleştirme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.647$, $p=0.518$). Öğrenim durumu ($F=1.211$, $p=0.299$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.063$, $p=0.979$) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.033$, $p=0.390$).

Tablo 6. Öğretmenlerin Okulda Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	1,99	0,805	-0,594	0,553
Erkek	167	2,05	0,999		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	2,08	0,776	0,158	0,854
Lisans	266	2,01	0,923		
Lisansüstü	20	2,10	0,968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	2,08	1,240	0,158	0,924
Eğitim Enstitüsü	22	2,14	0,941		
Eğitim Fakültesi	221	2,00	0,912		
Diğer	55	2,02	0,850		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	1,77	0,717	1,053	0,380
6-10	51	2,00	0,800		
11-15	104	2,11	1,088		
16-20	59	1,94	0,802		
21 yıl ve üstü	55	2,11	0,875		

$p < 0,05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.594$, $p=0.553$). Öğrenim durumu ($F=0.158$, $p=0.854$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.158$, $p=0.924$) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.053$, $p=0.380$).

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre anlamlı ve kurallı cümleler yazma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.932$, $p=0.352$) (Tablo 7). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve hem kadın hem de öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre öğrenim durumu grupları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($F=0.438$, $p=0.646$). Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre anlamlı ve kurallı cümleler yazmada daha başarılı olduklarına ilişkin maddeye öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($F=2.741$, $p=0.043$). LCD testi sonucunda farkın eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ile diğer grubundaki (Fen-Edebiyat, mühendislik, teknik eğitim vb. fakültelerden mezun olan) öğretmenler arasında olduğu ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.592$, $p=0.176$).

Tablo 7. Öğrencilerin Anlamli ve Kurallı Cümleler Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	3,78	0,958	-0,932	0,352
Erkek	167	3,89	0,984		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	3,67	0,868	0,438	0,646
Lisans	266	3,86	0,980		
Lisansüstü	20	3,80	1,005		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	3,50	1,168	2,741	0,043
Eğitim Enstitüsü	22	3,55	1,143		
Eğitim Fakültesi	221	3,94	0,892		
Diğer	55	3,64	1,112		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,19	0,703	1,592	0,176
6-10	51	3,92	0,868		
11-15	104	3,83	1,009		
16-20	59	3,75	1,077		
21 yıl ve üstü	55	3,69	0,960		

p<.0,05

Tablo 8. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dikkat Eksikliği Sorunu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	2,36	0,975	-1,515	0,131
Erkek	167	2,55	1,170		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	2,12	0,947	1,459	0,234
Lisans	266	2,50	1,093		
Lisansüstü	20	2,35	1,137		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	2,25	0,965	1,508	0,213
Eğitim Enstitüsü	22	2,14	0,834		
Eğitim Fakültesi	221	2,46	1,105		
Diğer	55	2,67	1,106		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	2,45	1,179	0,379	0,824
6-10	51	2,53	1,120		
11-15	104	2,54	1,190		
16-20	59	2,41	0,990		
21 yıl ve üstü	55	2,35	0,927		

p<.0,05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre dikkat eksikliği sorunu üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-1.515$, $p=0.131$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=1.459$, $p=0.234$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.508$, $p=0.213$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.379$, $p=0.824$).

Tablo 9. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Bağımsız Hareket Edebilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,07	0,901	0,996	0,320
Erkek	167	3,96	0,969		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	3,42	1,100	5,570	0,004
Lisans	266	4,07	0,898		
Lisansüstü	20	3,95	1,050		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	3,50	1,168	3,485	0,016
Eğitim Enstitüsü	22	3,59	1,098		
Eğitim Fakültesi	221	4,10	0,894		
Diğer	55	3,95	0,931		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	3,84	0,860	2,450	0,046
6-10	51	4,10	0,922		
11-15	104	4,17	0,841		
16-20	59	4,01	0,962		
21 yıl ve üstü	55	3,73	1,079		

$p < 0,05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bağımsız hareket edebilme davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.996$, $p=0.320$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırmaya göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F=5.570$, $p=0.004$). LCD ve Bonferroni testleri sonucunda anlamlı farkın ön lisans ve lisans öğrenim durumuna sahip öğretmenlerin verdiği cevaplardan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bunun gerekçesi olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlere göre, özellikle son yıllarda toplumda okul öncesi eğitimin öneminin farkına çok daha fazla varılması ve okul öncesi eğitime gerek eğitim fakültelerindeki formasyon derslerinde ve gerekse okullarda eskiye oranla daha yoğun olarak yer verilmesinden dolayı, okul öncesi eğitimin etkilerinin daha fazla farkında olmaları gösterilebilir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Öğrencilerin Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri t	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,32	0,708	1,020	0,309
Erkek	167	4,23	0,814		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,00	0,659	2,396	0,093
Lisans	266	4,31	0,750		
Lisansüstü	20	4,10	1,021		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,08	0,900	2,381	0,070
Eğitim Enstitüsü	22	3,91	0,921		
Eğitim Fakültesi	221	4,33	0,747		
Diğer	55	4,24	0,719		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,29	0,693	1,684	0,153
6-10	51	4,35	0,820		
11-15	104	4,27	0,740		
16-20	59	4,39	0,691		
21 yıl ve üstü	55	4,05	0,870		

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kolay arkadaşlık kurabilme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=1.020$, $p=0.309$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=2.396$, $p=0.093$), mezun olunan eğitim kurumu ($F=2.381$, $p=0.070$) ve mesleki kıdem ($F=1.684$, $p=0.153$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 11. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Psiko-motor Becerileri Yerine Getirme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,30	0,779	0,896	0,371
Erkek	167	4,22	0,771		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,08	0,776	1,198	0,303
Lisans	266	4,29	0,738		
Lisansüstü	20	4,10	1,165		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,00	0,853	1,530	0,207
Eğitim Enstitüsü	22	4,00	0,976		
Eğitim Fakültesi	221	4,30	0,765		
Diğer	55	4,24	0,693		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,45	0,568	1,118	0,348
6-10	51	4,33	0,841		
11-15	104	4,18	0,773		
16-20	59	4,30	0,773		
21 yıl ve üstü	55	4,16	0,811		

$p<0,05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre psiko-motor becerileri yerine getirme davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.896$, $p=0.371$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=1.198$, $p=0.303$), mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.530$, $p=0.207$) ve mesleki kıdem ($F=1.118$, $p=0.348$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.236$, $p=0.814$) (Tablo 12). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.740$, $p=0.478$). Mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.265$, $p=0.286$) ve mesleki kıdem değişkenlerine göre karşılaştırma yapıldığında da gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.228$, $p=0.299$).

Tablo 12. Öğretmenlerin Öğrencilerin Bir Konuyla İlgili Duygu ve Düşüncelerini Paylaşma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,22	0,773	0,236	0,814
Erkek	167	4,20	0,724		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,12	0,680	0,740	0,478
Lisans	266	4,23	0,710		
Lisansüstü	20	4,05	1,191		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,00	0,853	1,265	0,286
Eğitim Enstitüsü	22	4,05	0,785		
Eğitim Fakültesi	221	4,26	0,716		
Diğer	55	4,13	0,818		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,35	0,661	1,228	0,299
6-10	51	4,06	0,858		
11-15	104	4,24	0,744		
16-20	59	4,29	0,688		
21 yıl ve üstü	55	4,13	0,747		

p<.0,05

Tablo 13. Öğretmenlerin Öğrencilerin Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,32	0,708	1,020	0,309
Erkek	167	4,23	0,814		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	4,00	0,659	2,396	0,093
Lisans	266	4,31	0,750		
Lisansüstü	20	4,10	1,021		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	4,08	0,900	2,381	0,070
Eğitim Enstitüsü	22	3,91	0,921		
Eğitim Fakültesi	221	4,33	0,747		
Diğer	55	4,24	0,719		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,29	0,693	1,684	0,153
6-10	51	4,35	0,820		
11-15	104	4,27	0,740		
16-20	59	4,39	0,691		
21 yıl ve üstü	55	4,05	0,870		

p<.0,05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kolay arkadaşlık kurabilme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=1.020$, $p=0.309$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=2.396$, $p=0.093$), mezun olunan eğitim kurumu ($F=2.381$, $p=0.070$) ve mesleki kıdem ($F=1.684$, $p=0.153$). Değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

Tablo 14. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kişisel Sorumluluk Duyguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	3,95	0,959	-0,236	0,814
Erkek	167	3,98	0,898		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	3,88	0,680	0,186	0,830
Lisans	266	3,98	0,943		
Lisansüstü	20	3,90	0,968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	3,83	1,030	0,446	0,720
Eğitim Enstitüsü	22	3,95	0,844		
Eğitim Fakültesi	221	4,00	0,924		
Diğer	55	3,85	0,951		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,16	0,735	1,241	0,293
6-10	51	4,02	1,010		
11-15	104	4,04	0,880		
16-20	59	3,86	1,019		
21 yıl ve üstü	55	3,80	0,890		

p<.0,05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kişisel sorumluluk duyguları üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=-0.236, p=0.814). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=0.186, p=0.830) ve mezun olunan eğitim kurumu (F=0.446, p=0.720) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır (F=1.241, p=0.293).

Tablo 15. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	$\bar{x}$	ss	Test Değeri	
				t	p
Cinsiyet					
Kadın	143	4,27	0,759	0,368	0,713
Erkek	167	4,23	0,776		
Öğrenim Durumu					
Ön Lisans	24	3,83	0,917	4,521	0,012
Lisans	266	4,30	0,726		
Lisansüstü	20	4,10	0,968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu					
Öğretmen Okulu	12	3,08	0,793	0,384	0,765
Eğitim Enstitüsü	22	4,14	0,640		
Eğitim Fakültesi	221	4,27	0,796		
Diğer	55	4,25	0,700		
Mesleki Kıdem					
0-5	31	4,26	0,729	2,945	0,021
6-10	51	4,24	0,992		
11-15	104	4,34	0,648		
16-20	59	4,36	0,542		
21 yıl ve üstü	55	3,95	0,931		

p<.0,05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre iletişim becerileri üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark

Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.

bulunmamıştır ($t=0.368$, $p=0.713$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda anlamlı farklılık görülmüştür ($F=4.521$, $p=0.012$). LCD ve Bonferroni testleri sonucunda ön lisans ve lisans mezunu öğretmenler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkeninde gruplar arası farka rastlanmamıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($F=2.945$, $p=0.021$). Yapılan LCD ve Bonferroni testleri sonucuna göre anlamlı farklılık 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 11-15 yıl ve 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi eğitim dönemi, ilköğretimden önceki eğitim dönemi olduğundan bu eğitimin kazandırdıkları öncelikle ilköğretimde anlaşılmakta ve bu kazanımların öğrencilerdeki etkileri öğretmenler tarafından kolaylıkla gözlemlenebilmektedir. Yaşları aynı olsa da farklı özelliklerdeki bireyleri ve zengin öğrenme yaşantılarını içeren sınıflar, okul öncesi eğitimin bireyler üzerindeki etkilerini açıkça görülebildiği ortamlardır (Dere, 2000; Derman ve Başal, 2010; Çalışkan, 2000). Bu araştırmadan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime ve okul kurallarına, okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha kolay uyum sağladıkları görüşüne sınıf öğretmenlerinin % 93'ü katıldıkları veya tamamen katıldıkları şeklinde olumlu görüş bildirmişlerdir. Çünkü okul öncesi eğitim olarak ilköğretime gelen çocuk, ilköğretim kurumundan önce okul öncesi eğitim kurumu ile tanışmış ve edindiği yaşantılar sayesinde ilköğretimde de okul kurallarına ve okula kolayca uyum sağlamaktadır. Oysa okul öncesi eğitim almayan çocuk için, ilk kez bir eğitim kurumuna girmiş olmanın verdiği şaşkınlık ve alışma çabası olduğundan uyum sağlama daha zor olmaktadır. Okul öncesi eğitimi alan çocukların, okul öncesi eğitim ortamından elde ettikleri deneyimlerini ilköğretim ortamına aktararak yeni ortama daha kolay uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir (Dinç, 2002; Dere, 2002; Dönmez ve Arı, 1992; Güleriyüz, 1990; İpek ve Bilgin, 2007).
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplara göre okul öncesi eğitim alan çocuklar kendilerini daha rahat ifade etmektedirler. Çünkü bu çocuklar aile dışında bir sosyal ortamda yer almış, konuşma ve anlatma şeklinde ifade etkinliklerinde bulunmuş olduklarından okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre kendilerini daha rahat ifade etmektedirler (Pehlivan, 2006; Öztürk, 1995; Yıldızbaş ve Parlakyıldız, 2004).
- Okul öncesi eğitim alan öğrenciler edindikleri öğrenme deneyimleri ve rol yapma etkinlikleri sayesinde beden dilini kullanmada başarılıdırlar. Araştırmaya katılan öğretmenler de bu görüş doğrultusunda cevaplar vermişlerdir.
- Okul öncesi eğitim kurumunda dinleme etkinliklerine de sıkça yer verilmektedir. Bu nedenledir ki öğretmenler de okul öncesi eğitim alan öğrenciler ilköğretimdeyken de dinlediğini anlamada okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir.
- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden yola çıkarak belirttikleri görüşleri doğrultusunda da anlaşılmuştur ki okul öncesi eğitim alan çocuklar duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılıdırlar.
- Okul öncesi eğitim dönemindeki çocuk, oyun döneminde olduğundan okul öncesi eğitim kurumundaki etkinlikler düzenlenip uygulanırken bu durum da göz önünde bulundurulmakta ve çocukların fiziksel gelişimlerine olumlu katkılarda bulunmaktadır. Sınıf öğretmenleri de okul öncesi eğitim alan öğrencilerinin fiziksel etkinliklerde daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun da görüşleri doğrultusunda anlamlı ve kurallı cümleler yazma becerisinde okulöncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, dili kurallarına uygun kullanma, kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanma, yüklemi genel olarak cümle sonunda kullanma vb. şeklinde becerileri, gerek öğretmenler tarafından dili doğru kullanma ve güzel konuşmaya yönlendirme çalışmaları sayesinde daha düzgün konuşmakta, anlamlı ve kurallı cümleler kurmaktadır.
- Öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşadıklarına ilişkin maddeye verdikleri cevaplara bakıldığında okul

öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara kıyasla daha fazla dikkat eksikliği sorunu yaşamadıkları ortaya çıkmaktadır.

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerden okul öncesi eğitim alanlarda almayanlara göre bağımsız hareket edebilme davranışının daha baskın olduğu maddesine ilişkin görüşlerinden hareketle okul öncesi eğitimin bağımsız hareket edebilme davranışı üzerinde etkili olduğu sonucuna varılabilmektedir.
- Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre daha kolay arkadaşlık kurabildiklerine ilişkin maddeye öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre okul öncesi eğitim alanların daha kolay arkadaşlık kurabildikleri kanısına varılmaktadır (Durualp ve Aral, 2010; Kıldan, 2007). Morrison (1998), bu sonucu destekler nitelikte; çocukların arkadaşlık kurmayı ve sürdürmeyi en iyi okul öncesi eğitim kurumlarında öğrendiklerini çünkü bu kurumların çocukların yaşlarıyla kaynaşmaları açısından doğal bir çevre ortamı özelliği taşıdığını ifade etmiştir.
- Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre psiko-motor becerileri yerine getirmede daha başarılı olduklarına ilişkin maddeye yönelik belirttikleri görüşlerden hareketle; okul öncesi eğitimin öğrencilerin psiko-motor becerileri üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu sonucuna varılmaktadır. Sarı (2007), oyunun çocukların psiko-motor becerilerinin, güçlerinin, tepkilerinin ve dikkatlerinin artmasını sağladığını belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki gerek serbest oyun gerekse eğitici oyunlar sayesinde çocukların psiko-motor becerileri gelişmektedir.
- Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre başkalarına yardım etmede daha istekli olduklarına ilişkin maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre başkalarına yardım etmede daha istekli oldukları yargısı ortaya çıkmaktadır. Bilecen (1995), anaokulunun çocuğun gelişimini daha ileri götürmek için harika bir ortam olduğunu, anaokulu eğitiminin sonunda çocukların, işbirliği, arkadaşlarıyla oynama, rekabet ve başkalarıyla ilişkilerinde çeşitli yöntemleri kullanabilme becerisi kazandıklarını belirtmekte, anaokulunun çocuğa ileride verilecek diğer eğitim aşamalarındaki değerden daha önemli değerler kazandırdığını savunmaktadır.
- Okul öncesi eğitimin öğrencilerin kişisel sorumluluk duygularının gelişimi üzerinde etkili olduğuna ilişkin maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu yönde görüş bildirmesinden de hareketle okul öncesi eğitimin bu eğitimi alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre kişisel sorumluluk duygularının daha fazla gelişmesinde etkili olduğu sonucuna varılabilir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre iletişim becerilerinin daha gelişmiş olduğu maddesine katılımcı öğretmenlerin görüşleri ışığında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre iletişim becerilerinin daha gelişmiş olduğu yargısına ulaşılabilir. Cevher ve Buluş (2006), çocuğun bağımsızca kendisini ifade edebilmesi ve herkesin de benimseyebileceği kendi kurallarını koymasının okul öncesi eğitim ortamında mümkün olduğunu savunmuş, böylece okul öncesi eğitimin iletişim becerileri üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçların ışığında;

- İlköğretim okullarında görev yapan tüm öğretmenler, bilhassa daha fazla kıdeme sahip olan yani öğretmen okulu mezunu öğretmenler, değişen ve gelişen programlardan dolayı sürekli değişiklikleri takip etmeli ve kendilerini bu konuda geliştirmelidirler.
- Öğretmenler öğrencilere kazandırılması amaçlanan her kazanımı mümkün olduğu kadar çok etkinlik ile zenginleştirmelidirler. Eğitimde bireysel farklılıklar ilkesini göz önünde bulundurarak etkinlikleri gerçekleştirmelidirler.
- Öğretmenler eğitim-öğretim sürecinin gereken her aşamasında veliler ile işbirliği yapmalıdırlar.
- Okul öncesi eğitimin gerekliliğini ve önemini kavratmak amacıyla kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.
- Okul öncesi eğitimin önemi ve etkilerini içeren çalışmaların yanı sıra okul öncesi eğitim ortamları ve okul öncesi eğitim programına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (1996). Anaokullarının Türkiye’de kuruluş ve gelişim tarihçesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 132, 11-17.
- Başal, H. A. (1998). *Okul öncesi eğitime giriş*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Başer, KM. G. (1996) *Anasınıfı eğitimi alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin akademi başarılarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kırık, E.D. and Kazu, İ.Y. (2019). Teachers' views on the effect of preschool education on success in primary education. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 59-74.
- Bayhan San P. ve Artan, İ. (2004). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bilecen, N. (1995). *Birinci sınıfın etkilerine ulaşmada anasının devamlı devam etme veya etmemenin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bilir, İ., M., Arı, M., Gönen, E. ve Üstün, N. (1998). *Okul öncesi eğitimcisinin rehber kitabı*. Ankara: Aşama Ltd. Şti.
- Büyükekiz, M. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim 1.Sınıf öğrencilerinin resim uygulamalarındaki farklılıklar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Cevher, F. N. ve Buluş, M. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş çocuklarında akademik benlik saygısı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 28-39.
- Çalkın, M. (2000). *Ailenin bazı sosyo-ekonomik faktörlerinin öğrencinin okuduğunu anlama başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çelik, N. ve Daşcan, Ö. (2008). *Okul öncesi eğitim programı ve öğretmen kalavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dere, H. (2000). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına bazı matematik kavramlarını kazandırmada yapılandırılmış ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Anabilim Dalı, Ankara.
- Derman, M. T. ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretimde niceliksel ve niteliksel gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (11), 560-569.
- Dinç, B. (2002). *Okul öncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkileri konusunda öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dönmez, N. B. ve Arı, M., (1992). 12-30 Aylık Türk çocuklarında dilin kazanılması. *Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 115-161.
- Duruoalp, E. ve Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Güleryüz, F. (1990). *48-60 Aylar arasındaki türk çocuklarının dil yapılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İpek, N. ve Bilgin, A. (2007). İlköğretim çağı çocuklarında kelime dağarcığı gelişimi, *İlköğretim Online Dergisi*, 6 (3), 344-365.
- Kıldan, A.O. (2007). Okul öncesi eğitim ortamları. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 501-510.
- MEB (1998). *Cumhuriyetimizin 75. Yılında okul öncesi eğitim*. MEB. Ankara.
- Morrison, G.S. (1998). *Early childhood education today*, Prentice Hall. New Jersey.
- Özbek, A. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı olarak karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Öztürk, H. (1995). *Okul öncesi eğitim kurumlarına giden ve gitmeyen ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin alıcı ve ifade edici dil düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilköğretilere yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Adana.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Sarı, E. (2007). *Anasının devamlı devam eden 5-6 yaş grubu çocukların, annelerinin çocuk yetiştirme tutumlarının, çocuğun sosyal uyum ve becerilerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Ural, O. ve Ramazan, O. (2007). Türkiye’de okul öncesi eğitimin dün ve bugün. *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi temel sorunlar ve çözüm önerileri*. Türk Eğitim Derneği, Ankara.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk eğitimi el kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi eğitimin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.
- Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldızbaş, F. ve Parlakyıldız, B. (2004). *Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.